

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
ändring av lagen angående stämpelskatt**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen angående stämpelskatt ändras så att stämpelskatt inte behöver erläggas för låneavtal rörande finansiering av försäljares försäljningsfordringar av varor eller tjänster eller rörande kontokredit som direkt anknyter till försäljning av varor eller tjänster samt för de kreditkortsavtal som berättigar till en kortfristig kredit som ges i pengar utomlands.

Syftet är att klargöra stämpelskattestadgandena på grund av de tolkningsproblem som uppkommit genom lagen om finansieringsverksamhet som trädde i kraft den 1 januari 1992.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

MOTIVERING

1. Nuläget

1.1. Stämpelskatt för låneavtal som inlämnas till kreditinrättningar

Enligt 47 § lagen angående stämpelskatt skall i stämpelskatt för en skuldsedel och ett checkräknings- eller annat låneavtal, då skuldsedeln eller avtalet inlämnas till en i stadgandet särskilt uppräknad sammanslutning eller någon annan inrättning eller kassa som idkar lånerörelse, erläggas 1,5 % av kapitalets belopp. Om avtalet ingåtts på högst nio månader är stämpelskatten 1,5 % om året.

I samband med ikraftträdandet av lagen om finansieringsverksamhet (1544/91) ändrades 47 § lagen angående stämpelskatt (1555/91) på så sätt att kreditinstitut som nämns i lagen om finansieringsverksamhet fogades till stadgandets förteckning över inrättningar som idkar lånerörelse. Lagen om finansieringsverksamhet gäller verksamhet där krediter erbjuds yrkesmässigt för egen räkning för medel som skall återbetalas och som anskaffats från allmänheten eller från en sammanslutning som hör till

samma koncern som kreditinstitutet. Med finansieringsverksamhet avses i lagen dock inte bl.a. verksamhet som direkt hänför sig till en verksamhetsidkares handel med fast eller lös egendom eller tjänster. Avsikten med lagen var att försätta sammanslutningar som idkar lånerörelse och depositionsbankerna i en likvärdig ställning i fråga om rättigheter och skyldigheter. Lagen gäller förutom den verksamhet som hypoteksbanker, kreditaktiebolag och hypoteksföreningar idkar även all annan yrkesmässig finansieringsverksamhet som uppfyller förutsättningarna för tillämpning av lagen. Depositionsbankernas verksamhet regleras fortsättningsvis genom särskild lagstiftning. Endast kreditinstitut som beviljats koncession får idka finansieringsverksamhet som avses i lagen om finansieringsverksamhet. Sammanslutningar som idkar i lagen avsedd finansieringsverksamhet då lagen träder i kraft skall ansöka om koncession inom sex månader från det att lagen trätt i kraft eller inom ett år från ikraftträdandet sluta bevilja ny finansiering som förutsätter koncession. För de kreditinstitut som genom lagen om finansieringsverksamhet

omfattas av regleringen tillämpas stadgandena om stämpelskatt på de låneavtal som inlämnats till kreditinstitutet efter att det beviljats koncession.

1.2. Problem i samband med stämpelskatt för finansieringsavtal

Efter att lagen om finansieringsverksamhet trätt i kraft har tillämpningsområdet för lagen angående stämpelskatt kommit att omfatta nya, framför allt av finansieringsbolag använda former av kreditgivning. På grund av att begreppet annat låneavtal i 47 § lagen angående stämpelskatt kan tolkas på olika sätt förorsakar tillämpandet av stadgandet på olika finansieringsavtal rättsliga och praktiska problemsituationer som inte tidigare förekommit inom beskattnings- och rättspraxis. De mest problematiska finansieringsformerna är finansieringen av försäljningsfordringar, dvs. fakturafordringar och avbetalningskontrakt, samt kreditkortsverksamhet.

Finansieringen av försäljningsfordringar kan förverkligas genom olika avtalsarrangemang. För stämpelbeskattningen okomplicerade arrangemang är direkt kreditgivning till försäljaren, varvid stämpelskatt skall erläggas för fordringsbeviset, samt köp av fordran, som inom beskattningspraxis ansetts vara befriad från stämpelskatt. Mellan dessa alternativ finns många former av avtal rörande finansiering.

Finansiering av fakturafordringar, s.k. factoring, baserar sig på ett ramavtal mellan finansören och försäljaren, där parterna kommer överens om att fakturafordringar som uppstått mellan köparen och säljaren överförs på finansören, som finansierar dem mot fordringarna. Finansören förbinder sig att erlägga en del av fakturornas belopp till försäljaren i överföringsögonblicket och resten då köparen betalat fakturan. Skötseln av försäljningsreskontra och indrivningen av fordringarna övergår i allmänhet till finansören, som av säljaren uppbär ränta för lånet samt arvoden för tjänster enligt avtalet. I allmänhet sker finansieringen inom ramen för ett överenskommet maximibelopp och den kreditrisk som föranleds av köparens insolvens stannar oftast hos säljaren. Finansieringsavtalens innehåll varierar mellan enskilda bolag och beroende på kunden.

Finansieringen av avbetalningskontrakt motsvarar till sina principer finansiering av faktu-

rafordringar. Enligt finansieringsavtalet överför säljaren de fordringar som baserar sig på avbetalningskontraktet till finansieringsbolaget, till vilken samtidigt övergår rättigheterna enligt lagen om avbetalningsköp (91/66), som t.ex. rätten att söka uppgörelse och att sälja objektet för betalning av fordran.

I ett kreditkortsavtal mellan kreditkortets innehavare och den sammanslutning som beviljat kreditkortet berättigas innehavaren att göra kreditkorts köp, i allmänhet inom ett överenskommet markbelopp. Kreditkortsavtalens innehåll varierar i fråga om kreditkortens giltighet, betalningstiden för krediten och kreditlimiten.

Kortinnehavaren kan använda kort som beviljas av egentliga kreditkortssammanslutningar, som inte själva säljer varor eller tjänster, för uppköp i de företag som hör till kreditkorts kedjan. Säljaren debiterar beloppet på köpverifikatet hos den sammanslutning som beviljat kreditkortet i enlighet med det avtal som uppgjorts mellan dem. Kreditkortssammanslutningen fakturerar å sin sida kreditkorts innehavaren, som betalar beloppet på köpverifikatet inom den betalningstid som överenskommit i kreditkortsavtalet.

Kreditkortsfinansiering kan även erbjudas enbart för finansiering av de tjänster den sammanslutning som beviljat kreditkortet erbjuder. De sammanslutningar som beviljar kreditkort kan även ömsesidigt överenskomma att det kreditkort en sammanslutning beviljat kan användas för uppköp i en annan sammanslutning.

I allmänhet har användningen av kortet i kreditkortsavtalet begränsats till anskaffning av varor och tjänster, men de kan även berättiga till att lyfta kontanter. Kreditkortet kan enligt kreditens betalningstid indelas i betalkort, där tiden mellan köpet och betalningens förfallotid är högst två månader, och egentliga kreditkort, där betalningstiden kan uppgå till flera år. I vissa fall kan krediten även bli konstant.

Den centrala tolkningsfrågan vid tillämpningen av 47 § lagen angående stämpelskatt är, om finansieringsavtal mellan försäljaren och finansieringsbolaget och kreditkortsavtal mellan kreditkorts innehavaren och finansieringsbolaget, enligt vilket finansieringen av enskilda försäljnings-, faktura- eller kreditkortsfordringar mellan köparen och säljaren arrangeras, är ett sådant annat låneavtal som avses i lagen angående stämpelskatt. Frågan om avtalet skall

beläggs med stämpel skall avgöras särskilt för varje avtal. Då finansieringen sker inom gränserna för ett överenskommet belopp, kan det även vara en tolkningsfråga om stämpelskatt skall erläggas för kreditlimiten enligt finansieringsavtalet eller för beloppet av den fordran som skall finansieras. Det finns även avtal som inte har någon överenskommen övre gräns. Vidare kan det vara oklart om avtalet rörande finansiering skall anses vara kreditgivning, för vilken skall erläggas stämpelskatt, eller ett arrangemang angående betalningstiden som inte skall beläggas med stämpel.

2. De föreslagna ändringarna

Finansiering av försäljningsfordringar och kreditkortsverksamhet skiljer sig från kreditgivning som av tradition fallit inom ramen för stämpelbeskattning av fordringsbevis. Deras ekonomiska innehåll, med undantag av kreditkortsavtal som berättigar till penningkrediter, är kreditfinansiering under den betalningstid som är direkt förknippad med försäljning av varor eller tjänster. Finansiering av försäljningsfordringar avviker från sedvanlig kreditgivning även genom att den tilläggservice finansören anordnar i anknytning till dem ur parternas synvinkel ofta utgör avtalets centrala innehåll. Ekonomiskt sett kunde man uppnå samma slutresultat genom att ändra innehållet i finansieringsavtalen från kreditgivning till köp av fordringar, vilket är befriat från stämpelskatt. Det är troligen inte möjligt att till alla delar ändra avtalsbeståndet så att det baserar sig på köp av fordringar och i alla fall förblir det oklart när en åtgärd uppfyller kriterierna för köp av fordringar, vilket är befriat från stämpelskatt. Ur finansiell synvinkel kan det även anses motiverat att de som likadana finansieringsformer även behandlas lika i fråga om stämpelskatt.

Att sådana sammanslutningars finansieringsavtal, som enbart bedriver finansiering av sina egna produkter, inte omfattas av lagen om finansieringsverksamhet och därmed inte heller av stämpelbeskattning skulle, framför allt inom kreditkortsverksamheten, innebära en minskad neutralitet. Ur konsumentens synvinkel försätts likadana kreditkort i olika ställning. Detta kunde ha negativa inverkningar på verksamheten inom finansieringsbranschen och handeln. På grund av det stora antalet kreditkort-

savtal och å andra sidan den i medeltal låga kreditlimiten skulle även de kostnader som stämpelskatten förorsakar finansieringsverksamheten och skatteförvaltningen vara höga.

På grund av ovan anförda orsaker föreslås att stämpelskatt enligt 47 § lagen angående stämpelskatt inte behöver erläggas för avtal om finansiering som sker mot försäljares försäljningsfordringar och avbetalningskontrakt av varor eller tjänster eller för avtal rörande kontokrediter som direkt anknyter till försäljning av varor eller tjänster. Fria från stämpelskatt vore därutöver de kreditkortsavtal som även berättigar till att lyfta pengar utomlands och för vilka kreditens betalningstid utgör högst två månader.

Med finansiering mot försäljningsfordringar och avbetalningskontrakt avses en överföring av fordringar för finansiering med stöd av ett ramavtal mellan en näringsidkare och en finansör. Stadgandet gäller inte engångskrediter som ges för finansiering av försäljning av en enskild förnödenhet.

Med kontokredit avses närmast kreditkorts-krediter, men det utesluter inte fortlöpande krediter som används på annat sätt än med hjälp av kreditkort, dvs. där kreditgivarens fordran varierar efter hur mycket krediten faktiskt används. Stadgandet gäller således inte engångskrediter. Kreditkortsavtal som berättigar till kredit som ges i pengar kan inte anses utgöra en kredit som direkt anknyter till försäljning av varor eller tjänster. Sådana avtal kan jämföras med depositionsbankernas bankkontoavtal, som är förknippade med en viss kreditlimit och en möjlighet att använda kontot med hjälp av bankkort. För bankkontoavtal med kredit skall även för närvarande erläggas stämpelskatt på kreditlimitens belopp. Det är dock inte ändamålsenligt att tillämpa stämpelskattstadgandena på avtal som gäller så kallade betalningskort och som även berättigar till en kortfristig kredit som ges i pengar utomlands.

3. Propositionens ekonomiska verkningar

Eftersom sådan finansieringsverksamhet som avses i det föreslagna stadgandet närmast utövats av finansieringsbolag och kreditkorts-sammanslutningar vars låneavtal tidigare varit

befriade från stämpelskatt, kommer statens skatteintäkter inte att minska.

4. Ärendets beredning

Lagförslaget har beretts som tjänsteuppdrag.

5. Lagstiftningsordning

Eftersom det inte är fråga om ny eller ökad skatt, bör lagförslaget behandlas i den ordning som stadgas i 66 § riksdagsordningen.

6. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst. Om stämpelskatt innan lagen trädde i kraft erlagts för i denna lag avsett avtal som ingåtts den 1 januari 1992 eller senare återbärs den på ansökan hos länskatteverket.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen angående stämpelskatt

I enlighet med riksdagens beslut fogas till lagen den 6 augusti 1943 angående stämpelskatt (662/43) i stället för genom lag av den 2 december 1977 (862/77) upphävda 47 a § en ny 47 a § som följer:

47 a §

Ovan i 47 § stadgad stämpelskatt skall inte erläggas för avtal om finansiering mot försäljares försäljningsfordringar och avbetalningskontrakt av varor eller tjänster eller för avtal rörande kontokrediter som direkt anknyter till försäljning av varor eller tjänster. Stämpelskatt skall inte heller erläggas för sådana avtal rörande kontokrediter som anknyter till försäljning av varor eller tjänster, som även berättigar till att lyfta pengar utomlands, ifall krediten endast kan utnyttjas med hjälp av kreditkort

eller annat motsvarande identifieringsmedel och krediten skall betalas inom högst två månader från det att krediten lyfts.

Denna lag träder i kraft den 1992.

Lagen tillämpas på avtal som ingåtts efter att lagen trätt i kraft. Stämpelskatt som innan lagen trädde i kraft erlagts för i denna lag avsett avtal som ingåtts den 1 januari 1992 eller senare återbärs på ansökan hos länskatteverket.

Nådendal den 26 juni 1992

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Finansminister *Iiro Viinanen*